

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Calendario Gregoriano Disputatio Apologetica

Busaeus, Johannes
Roest, Petrus

Mogvntiæ, Anno 1585

Romano Pontifici incumbere curam emendandi Calendarij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43749

recipi non possit, quod à GREGORIO XIII. unde & nomen accepit, Pontifice Romano, capitali noui Euangelij hoste sit profectum, *Non, inquit, si ab Imperatore Romano, Electoribus, Principibus, alijsq; Imperij Ordinibus, quorum hæc erat cura, studio & diligentia Mathematicorum correctum esset vetus Calendarium, tum & politicum esset, & absq; omni tergiversatione ab omnibus grata mente susciperetur.*

VI. Verum hanc rationem, omni ratione vacuam esse, in qua tamen ille arcem causæ suæ posuit, nemo non videt. Sed quia odio Romani Pontificatus excæcati Ministri Verbi forte negabunt se id videre: agite inquiramus num ab alio quàm à summo Pontifice iure debuerit, vel etiam commodè potuerit Calendarium peritissimorum Mathematicorum studio & industria correctum Germaniæ cæterisque amplissimis orbis Christiani regnis Galliæ, Hispaniæ, Italiæ, Lusitaniæ, Indiarum, Poloniæ, Hungariæ, Siciliæ, Angliæ, Scotiæ, Suetiæ promulgari.

ROMANO Pontifici incumbere curam emendandi Calendarij

VII. Quod enim Romanis Pontificibus ea cura in primis incubuerit, ut longissime probationem arcessamus, inde similitudine quadam æstimari potest, quod C. IVLIVS Cæsar, non qua Monarcha Imperij Romani, sed qua Pontifex Maximus fuit, anni rationem, & quo nos hæctenus vsi sumus Calendarium, opera & studio Sofigenis Mathematici Alexandrini, & M. Flauij scribæ primus emendauerit, orbiq; publicarit: in eoq; festa tunc in Repub. Romana vsitata adscripserit, quo nomine præclare cum de Repub. meritum esse vltro Tubingensis concedit.

VIII. Vnde duo vel etiam tria contra aduersarium exstruuntur argumenta. Primum est, potestatem constituendorum temporum, indicendorumq; festorum ad Principem Ecclesiæ & religionis, quod natura docuit Gentiles, & non tantum ad Ecclesiam totam, vel Ecclesiasticos Ministrorum conuentus, ut isti passim nugantur, pertinere.

IX. Alterum est, Disputatorem cum schola Tubingensi male-

C. Sueton. in
vit. Cæs. Mac.
l. 1. Sat. c. 1. 4.
Plin. l. 18. c. 25
Plut. in vita
Cæs. Dio Cass.
lib. 43. Rom.
hist.
lib. 80.

lib. 39. 40. 41.
92.

le sequi Pontificem Ethnicum, hominem testimonio secularium scriptorum flagitiosum, toto cœlo in corrigenda anniratione errantem, quam Pontificem Christianum re & nomine sanctissimum, Cæsarem Catholicum, Christianissimos Reges, illustrissimos Duces, maximas prouincias, in corrigenda anniratione cum ipso cœlo consentientes.

X. Tertium est causam legitimam reddi non posse, cur IVLIVS Cæsar olim bene meritus sit de Republica corrigendo Calendarium, quod tamen, vt exitus demonstrat, perperam correxit, & non bene meritus sit de eadem Repub. etiam Lutheraua GREGORIUS corrigendo errorē Iuliani Calendarij, (quod à C. Iulio, teste Censorino, ita appellatum est, vt nunc à Gregorio Gregorianum) quem veluti norunt Matheseôs gnari, & multi de ipsis non dissidentur, rectè correxit.

XI. Et rursus, cur prisci Christiani, maiores nostri, Calendarium Iulianū, in quo festa quoq; gētilitia, vt agnoscit aduersarius, annotata fuerūt, bona cōscientia recipere potuerunt, idemq; à Catholica Ecclesia bona conscientia Lutherani acceperunt, & adhuc pertinaciter retinent: & non potuerint vel possint nunc bona conscientia Ecclesiæ protestantium recipere Calendarium GREGORIANVM, in quo festa eodem ordine & numero, quo in veteri fuerunt, annotata reperiuntur?

XII. At dimittamus Gentilitios Pontifices, ne videamur p̄sidium causæ nostræ in ijs collocauisse, quos aduersarij fortasse existimabunt ab hac quæstione remouendos.

XIII. E Christianis Pontificibus ante annos 1400. eoq; amplius, cū dissimilitudo quædam in obseruando Paschatis festo, à cuius celebratione omniū deinceps festorum series pendeat, inter Ecclesias Orientis & Occidentis incidisset, PIVSI Pontifex Romanus, à B. Petro Apostolorum Principe notus, decretum edidit, vt omnes quotquot toto orbe essent Christiani, vno eodemq; die, hoc est, Dominica post XIII. Lunā verni Æquinoctij Pascha celebrarent.

XIII. Quod decretū cum Pij successores, Anicetus Soter, Eleutherius renouassent, & quædam orientis Ecclesiæ ei parere

*De cons. d. 3.
c. nosse vos.*

*ep. 1. ad Theop.
Alex. Decij.
d. 3. c. celebri-
tatem.
Euseb. l. 5. hist.
c. 23. 24.*

detrectassent, secutus est sanctissimus Pontifex & martyr Vi-
ctor, qui quæsitis Ecclesiarum maximarum sententijs, multisq;
in Oriente & Occidente de quæstione paschatis habitis synodis,
post dulcissimam totius pene orbis consensionem, non dubita-
uit anathemate ecclesiastico feriri eos, qui saluberrimo vtilissi-
moq; decreto deinceps obsecuti non fuissent.

XV. Postquam vero Asiaticæ quædam Ecclesiæ, contempto
Pontificio edicto, detestando schismata se à sedis Apostolicæ alia-
rumq; Ecclesiarum communione sponte absciderunt, longiusq;
pgressæ, præpostero zelo defendendæ consuetudinis suæ in hæ-
relin Quartadecimanorum degenerauerunt; nullum aliud re-
medium morbo incurabili huius dissensionis sanando superfuit,
quam vt Oecumenici vel vniuersalis Concilij sanctione, audi-
tis & discussis Episcoporum totius orbis sententijs controuer-
sia Paschatis plenissimè derimeretur, & Quartadecimani Eccle-
siæ Catholica reconciliarentur,

*Cedrenus in
comp. hist.*

*lib. 5, Eccl. hist.
c. 9.*

XVI. Quod sane præclare, in prima illa Nicæna 318. Epi-
scoporum synodo, cui Syluestri Pontificis Romani loco Vitus,
Vincētius & Osius Cordubensis, vt est in præfatione synodi Sar-
dicensis, præfuerunt, perfectum est: sed ita, vt neq; Patres ipsi,
neq; Constantinus Imperator, à sententia decretisq; Romano-
rum Pontificum putauerint esse recedendum. Nam tota Syno-
dus in Epist. ad Alexandrinam ecclesiam missa, magna animi
voluptate certiores eam reddit, Orientales velle posthac sequi
Romanos, Romanorumq; appellationem sibi, hoc est, synodo
anteponit. Verba Patrum apud Theodoretum sunt hæc. *Quod au-
tem ad omnium consensum de sacratissimo festo Paschatis celebrando atti-
net, scitote quod vestris precibus controuersia de ea re suscepta prudenter &
commodè sedata est: ita vt omnes fratres, qui Orientem incolunt, quiq;
Iulæorum consuetudinem ante in eo festo obseruando imitari solent, iam
Romanos, nos, & omnes vos, qui eundem morem, quem nos, in illo reco-
lendo à primis temporibus tenuistis, sunt consentientibus animis in eodem
celebrando deinceps sedulo secuturi.*

XVII. CONSTANTINVS quoq; sanctissimus Impe-
rator, in hæc verba, teste eodem Theodoro, & ante eum Euse-
bio,

bio, ad omnes Ecclesias scripsit. Ipseque in me recepi, vestram sapientiam facile assensuram: vos videlicet, quod in vrbe ROMA, in Italia, c. 10. Eus. lib. 3 in Africa, in Egipto, in Hispania, Gallia, & Britannia, in Lybia & vniuersa Gracia, in diocesi Asiatica & Pontica, in Cilicia denique, vna & stantini, c. 16. consentiente sententia seruetur, hoc etiam vestra prudentia lubenter approbaturus, &c. In qua sane oratione perspicue videmus, non modo solam Romam ex omnibus vrbibus nominatam, sed ex omnibus quoque orbis partibus, Urbem orbi antelatum esse. 17. 18.

XVIII. Post Concilij autem Nicæni tempora, quotiescunq; in supputatione temporum, legitimaq; Paschatis constitutione, error aliquis per ineuriam Astrologorum Ægyptiorum, vel Alexandrinorum Episcoporum, quibus hæc cura erat demandata, obrepit, eius mox emendandi prouinciam sibi assumpserunt Pontifices Romani: Nam imperante Martiano Augusto, vt hoc vnum exemplum commemorem, cum in Ephemeridibus vel supputatione centenaria Theophyli Patriarchæ Alexandrini erratum huiusmodi deprehensum esse videretur, mox Pontifex Romanus B. Leo valde sollicitus, ne Dei cultus aliquo errore læderetur, per literas rogauit Imperatorem & Eudoxiam Augustam, vt studio suo & opera deesse ne vellent, quatenus Ægyptij, inquit, qui certam huius supputationis videntur habere notitiam, scrupulum huius sollicitudinis absoluant, vt cum diem generalis obseruantia dirigat, qui nec paternarum constitutionum normam relinquat, nec ultra præfixos terminos euagetur. ep. 64. 67.

XIX. Cum vero Martianus Augustus, quaesitis Astrologorum sententijs, respondisset annotationem Theophyli Episcopi Alexandrini probari Orientalibus, mox optimus Pontifex Leo studio pacis & concordie conseruandæ, positis omnibus disputationibus, per epistolas, Gallie & Hispanie Episcopos admonuit, vt ad octauum Calendas Maias cum Orientis Ecclesijs pascha celebrarent. Quia ergo, inquit, studio vnitatis & pacis malui Orientalium defensionem acquiescere, quam in tantæ festiuitatis obseruantia dissidere, nouerit fraternitas vestra, die octauo Calendarum Maiarum, ab omnibus resurrectionem dominicam celebrandam, & hoc ipsum per vos

alijs esse fratribus intimandum, ut divina pacis consortio, sicut una fide iungimur, ita una solennitate feriemur.

XX. Ex his omnib. manifestè constat describendorū temporum festorumq; ac Calendarij corrigendi curam Pontificijs semper humeris incubuisse, eaq; ab eius humeris remouendam non esse, velit nolit, fateri debet aduersarius, eo ipso q; multis verbis conatur ostendere, Calendarium non esse politicū eiusq; correctionem & promulgationē ad Ecclesiasticum tantum pertinere magistratum. Quanquam viderit hic Heerbrandus, quē admodum à manifesta contradictione se liberet. si enim Ecclesiastico non politico Magistratui cura incumbit emendandi Calendarij, cur in thesi 1 o 2. scribit eam curam incumbere Imperatori, Electoribus & cæteris Ordinibus Imperij? atq; insuper addit, si ab illis correctum esset, ab omnibus citra tergiversationem grata mente suscipiendum esse? Et rursus si Calendariū, hoc ipso politicum esset, ut iste somniat, quod studio Imperatoris Principūq; Imperij corrigeretur, cur tanta contentione ius Calendarij corrigendi conatur reseruare suo Ecclesiastico magistratui?

the. 77. & seq. multis.

XXI. Et si ad Ecclesiasticum magistratum ea functio pertinet, quis quæso ali^o, aut debuit, aut potuit corrigere & promulgare, quam qui consensione omnium populorum, confessione omnium veterum Patrum, præscriptione omnium temporum, diuinarum scripturarum testimonio, Princeps est totius Ecclesiastici magistratus?

XXII. Aut si aliusest, ve esse potest, designent aliquē Ecclesiasticum magistratum, per quem Calendariū & corrigi, & omnibus per totū orbem Christianis Ecclesijs proponi præscribiq; potuerit. Si nominent Ecclesiasticos Germaniæ Principes, Imperij Electores: eos constat Calendarium correctum, simulatq; à Pontifice Romano & Imperatore moniti fuissent, acceptasse & in ditionibus suis promulgasse. Et quamuis non acceptassent, tamen correctum à se Calendarium exteris nationibus promulgare vel imperare non potuissent. Si nominent suum, hoc est nullum ministrorum Lutheranorum magistratum, quis Calvinianis, quis Catholicis, quis exteris, Gallis, Hispanis, Polonis, Indis, orbi

dis, orbi toti persuadabit aut mandabit, ut rationem corrigendi, quam isti in angulo Germaniæ confecerunt, aut probent asequantur?

XXIII. Si denique nomen Generale Concilium, uti solem Calvinistæ, quis Concilium nobis describet, quod consentientibus sententijs Lutherani, Calviniani, Catholici, probent germanum esse & legitimum? Catholicis nullum hætenus legitimum habeatur Concilium, nisi in quo Pontifex Romanus vel ipse vel eius legati præsides sint; Lutheranis vero & Calvinianis nullum sit legitimum, nisi à quo Papa Romanus longissimè abfuerit: maximè vero disputatori Tubingensi, qui ut theses suas faceret longiores, probare conatur sanctissimum Pontificem Gregorium XIII. esse Antichristum, ut inde vulgus concludat Calendarium correctum nulla ratione esse recipiendum, quia est Calendarium Antichristi.

XXIII. Quanquam Calendarij correctio in eo genere questionum controuersarum non est, quæ Oecumenici Concilij conuentu, Episcoporum iudicio, & non potius Mathematicorum disputationibus indigeat. (& ideo ipsi olim Synodi Nycenæ Patres teste B. Leone eam curam Patriarchæ Alexandrino, Aegyptijsque Astrologis demandarunt) Ut autem toti orbi iam correctum promulgetur, sola summi Pontificis Romani sufficit auctoritas: sicut Martiani Cæsaris tempore Gallis & Hispanis satis fuit promulgatio B. Leonis. Quare in postrema synodo generali Tridentina, ad quam Ministri Protestantes, quanquam legitime vocati essent, conuenire noluerunt, correctionem istam transigendam publicandamq; Romano Pontifici reliquerunt.

XXV. Romanus igitur Pontifex, cum de errore Calendarij Iuliani confessione omnium Mathematicorum manifestè constaret, non ipse solus, sed multorum, uti solet, sapientissimorum hominum adhibito consilio, eam corrigendi formulam secutus est, quam Regum, Principumque opera celeberrimæ per Europam Academiæ, mirabili consensu comprobassent, & quam in vrbe viri harum rerum peritissimi, ex primarijs Christiani orbis nationibus delecti, conquisitis & collatis omnium tam veterum quam

in ep. 64. 95.

ep. 64. 95.

quam recentiorum Cyclis vti in epistola priore Calendario Gregoriano præfixa fatetur Pontifex, elucubrasset.

Præter Pomanum Pontificem, alium commode non potuisse promulgare Calendarium.

XXVI. Hinc vero & illud intelligitur, non modo iure debuisse, sed nec commode potuisse, vt totam superiorem probationem absoluamus, ab alio siue politico siue Ecclesiastico Magistratu Calendarium restitutum promulgare, quam à Pontifice Romano. Neque enim erat promulgatori id tantum laborandum, vt Germania vteretur vno Calendario, quod Imperatoris ordinumque imperij constitutione atque mandato poterat obtineri, sed magis illud, vt vnâ eandemque emendationem Calendarij omnes sequerentur nationes Christianitatis: quod sane Imperator cū ordinibus Imperij, cuius leges Germaniæ, finibus terminantur, efficere non poterat: ac vt potuisset, eadem forte, qua nunc pugnat ratione aduersarius, negassent exteri se bona conscientia ritum quamlibet adiaphorum recipere posse, hoc ipso, quod ab ordinibus Imperij Germanici bona parte non Catholicis vrgeatur.

XXVII. Sed nec potuissent alij, quantumuis potentissimi Reges Hispaniæ, Galliæ, Poloniæ, cum eorum quoque decreta & ordinationes, regnorum singulorum limitibus, quasi cancellis circumscribantur. Quibus vnus non circumscribitur Pontifex Romanus, qui à Christo summo Pontifice & Imperatore, in persona B. Petri spiritualem potestatem accepit, Ecclesiæ vniuersalis Princeps, & caput, & pascitor, (cum eum vniuersæ omnes pascere oues iussit apud D. Ioannem,) constitutus. Quare & eius mandato, vt sæculis superioribus omnibus, ita nunc Catholici omnes principes, Reges, Respub. in restitutione Calendarij promptissime paruerunt.

XXVIII. Quorum exemplum imitatione dignissimum, si Ecclesiæ Protestantium, vel sola vtilitate & necessitate impulsæ, mox secutæ fuissent, non vt summo Pontifici parerent, quod ab ijs nec expetitum nec expectatum fuit, sed vt erratum commune Astro-